

Nr 174.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående restitution till expeditionsvakten Carl Eriksson av vissa ersättningar för tjänstebostad m. m.

(3:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr J. Lundberg väckt motion (II: 136) har hemställts, att riksdagen måtte dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att erforderliga åtgärder vidtagas för att tjänstebostäder skola befinna sig i sådant skick, som hälsovårdsstadgan och allmän bostadsstandard kräva, dels ock tillerkänna expeditionsvakten vid länsstyrelsen i Uppsala län Carl Eriksson restitution av erlagda hyres- och värmeavgifter med 1 440 kronor.

Eriksson inflyttade år 1932 i en honom anvisad tjänstebostad i Uppsala slott. Till belysande av bostadens standard åberopar motionären en i motionen intagen promemoria angående bostaden, vilken promemoria år 1943 upprättats av länsarkitekten Jöran Curman.

I motionen uppgives att Eriksson vid olika tillfällen till landshövdingen i länet framfört klagomål över bostadens beskaffenhet och anföres vidare bland annat följande.

I mars 1943 meddelade hälsovårdsnämnden i Uppsala stad länsstyrelsen, att Erikssons bostad var hälsovådlig, och i dess skrivelse anföres bl. a. följande: »Då vid besiktningen konstaterats, att bostadslägenheten i nuvarande skick under den kalla årstiden icke låter sig uppvärmas i tillbörlig grad och till följd därav är hälsovådlig, har nämnden funnit sig nödsakad att meddela förbud mot lägenhetens användande som bostad under nämnda årstid, intill dess det anmärkta missförhållandet blivit vederbörligen avhjälp.»

Erikssons bostad består av två rum och kök. Den årliga hyran före den 1 april 1942 utgjorde 324 kronor plus värme och utan ersättning utförande av vissa arbeten, som f. n. omhänderhas av annan befattningshavare och arvoderas med 400 kronor pr år. Efter nämnda dag skulle hyran utgå efter 600 kronor pr år plus värme. Det kan i detta sammanhang anföras, att värmeavgiften för Erikssons lägenhet utgår med 220: 80 kr. pr år för en golvyta av 50 m², under det att de två andra vaktmästarna för sina lägenheter å respektive 59 och 64 m² golvytor betala 193: 20 kr. per år.

Med eget yttrande överlämnade den 15 februari 1943 länsstyrelsen i Uppsala län till byggnadsstyrelsen en av Eriksson ingiven framställning om viss restitution av för hans tjänstebostad under åren 1932—1942 erlagd hyra. Eriksson yrkar däri, att han skall återfå erlagd hyra under fyra månader av vart och ett av åren oktober 1932—oktober 1942 (11 × 108 =) 1 188 kr.

och dels erlagda värmeavgifter för samma år med $(9 \times 60 + 2 \times 204 =)$ 948 kr. eller med tillhopa 2 136 kronor.

I länsstyrelsens yttrande sägs bl. a.: »Av den förebragta utredningen i ärendet anser länsstyrelsen framgå, att Eriksson med fog kan göra anspråk på viss återbäring av för bostaden i fråga erlagd hyra och värmekostnad. Då bostaden under nuvarande jämförelsevis milda vinter ansetts otjänlig som bostad, gäller detta i ännu högre grad de tre sista kalla vintrarna. Det är ställt utom allt tvivel, att bostaden under åtminstone fyra månader av året icke varit beboelig. Länsstyrelsen anser sig fördenskull i så måtto böra tillstyrka bifall till Erikssons framställning, att han berättigades återbekomma erlagd hyra och värmekostnad under fyra månader under vart och ett av hyresåren 1939/1940, 1940/1941, 1941/1942 och 1942/1943.» Den av länsstyrelsen förordade restitutionen omfattade endast fyra år och den sammanlagda återbetalningen skulle utgöra 696 kronor. Byggnadsstyrelsen avslag både Erikssons och länsstyrelsens framställningar.

I skrivelse till Konungen av den 18 mars 1944 överklagade Eriksson byggnadsstyrelsens beslut och hemställde, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna honom viss restitution å erlagda hyres- och värmeutgifter för tiden 1932—1942 med sammanlagt 2 136 kr.

Enligt beslut den 1 december 1944 tillerkände Kungl. Maj:t, efter infordrade yttranden från byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket och nuvarande landshövdingen i Uppsala län, Eriksson restitution för erlagda hyror och värmeavgifter för fyra månader under vart och ett av hyresåren 1939/40—1942/43.

Det synes även vara rätt och skäligt, att restitution å av Eriksson erlagda hyror och värmeavgifter utsträcker till att omfatta alla hyresåren 1932—1942 och att utöver den av Kungl. Maj:t beslutade restitutionen för 1939/40—1942/43 å 696 kr. riksdagen måtte tillerkänna Eriksson en ytterligare restitution å 1 440 kr., som täcker Erikssons krav på 2 136 kr.

Över motionen hava, efter därom i vederbörlig ordning framställd begäran, länsstyrelsen i Uppsala län den 29 mars 1945 och byggnadsstyrelsen den 10 april 1945 avgivit yttranden, vilka fogas såsom bilagor härtil. (*Bilaga A och B.*)

Utskottet.

Med anledning av motionen och vad byggnadsstyrelsen i ämnet anfört vill utskottet framhålla, att statens tjänstebostäder givetvis skola hållas i tillfredsställande skick. Utskottet förutsätter att härför erforderliga medel ställas till förfogande för ändamålet.

I restitutionsfrågan får utskottet erinra, att ersättning för tjänstebostad enligt de avlöningsreglementen, vilkas bestämmelser Eriksson varit underkastad under den ifrågavarande tidsperioden, skall fastställas genom överenskommelse mellan vederbörande myndighet och tjänsteman eller, om överenskommelse ej kan träffas, av statens bostadsnämnd, vilken består av en opartisk ordförande samt representanter för förvaltnings- och personalintressena, och vars beslut ej kan överklagas.

Utskottet har ej ansett sig böra tillstyrka ersättning åt Eriksson utöver det belopp för ettvarrt av hyresåren 1939/40—1942/43, som Kungl. Maj:t redan beviljat.

Utskottet, som ej heller i övrigt anser motionen böra föranleda framställning i ämnet från riksdagens sida, får alltså hemställa,

att motionen II: 136 ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Karlsson, Ekströmer, Wiklund och Näsström*; samt

från andra kammaren: herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson, Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Hall, Viklund, Holmström* och fru *Alvén*.

KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAVANDE I UPPSALA LÄN.

Till riksdagens statsutskott.

Genom nådig remiss den 16 mars 1945 har länsstyrelsen anmodats att till statsutskottet avgiva yttrande över en av John Lundberg i andra kammaren vid 1945 års riksdag väckt motion, nr 136, angående restitution till expeditionsvakten Carl Ericsson av vissa hyres- och värmeavgifter för tjänstebostad m. m. I anledning härav får länsstyrelsen anföra följande.

De av motionären lämnade uppgifterna äro icke fullständiga och i vissa avseenden direkt missvisande. Länsstyrelsen får därför lämna följande kompletterande upplysningar och beriktiganden.

Ericsson har icke under något år erlagt den hyressumma av 600 kronor, som enligt motionären skulle hava utgått från och med den 1 april 1942. Kungl. byggnadsstyrelsen föreskrev visserligen, att hyran från och med nämnda dag skulle utgöra 600 kronor, men på grund av bostadens mindre goda beskaffenhet i fråga om uppvärmning nedsattes hyran till det belopp av 324 kronor, vartill den bestämts genom länsstyrelsens beslut den 30 mars 1935, avseende tiden från och med den 1 juli 1935. För tiden 1 oktober 1932, då Ericsson tillträdde lägenheten, till den 1 juli 1935 utgjorde hyran 240 kronor per år.

Nedanstående tablå, uppgjord enligt länsstyrelsens böcker, anger de exakta belopp, varmed Ericsson under 11 år från och med den 1 oktober 1932 i verkligheten erlagt hyra och ersättning för bränsle.

	Hyra	Ersättning för bränsle	Summa
Hyresåret 1932/1933	240.—	75·07	315·07
» 1933/1934	240.—	85·02	325·02
» 1934/1935	261.—	104·79	365·79
» 1935/1936	324.—	84.—	408.—
» 1936/1937	324.—	84.—	408.—
» 1937/1938	297.—	79.—	376.—
» 1938/1939	324.—	84.—	408.—
» 1939/1940	324.—	60.—	384.—
» 1940/1941	324.—	60.—	384.—
» 1941/1942	324.—	156.—	480.—
» 1942/1943	324.—	204.—	528.—
Summa	3 306.—	1 075·88	4 381·88.

Högsta ersättningen för bränsle, som av Ericsson erlagts, utgör enligt ovanstående 204 kronor per år. Han erlägger numera, från och med hyresåret 1943/44, samma bränsleersättning som de i motionen omnämnda två vaktmästarna.

Det angives i motionen, att Ericsson för innehav av bostaden, utöver hyra och värmeavgift, haft att utan ersättning utföra »vissa arbeten, som för närvarande omhänderhas av annan befattningshavare och arvoderas med 400 kronor per år». Detta är icke riktigt, då dessa 400 kronor innefatta tillsyn av samtliga länsstyrelsens lokaler i Uppsala slott, vilket aldrig ålegat Ericsson. Med denna sak förhåller sig på följande sätt.

Tidigare ombesörjde såväl Ericsson som den åsyftade andre befattningshavaren, förste expeditionsvakten B. Olsson, mot särskild ersättning städ-

ningen av länsstyrelsens lokaler. Olsson, som tjänstgör på landskontoret, skötte dess lokaler, Ericsson landskansliets. Ericsson upphörde på egen begäran med sin städning den 14 januari 1937, och landskansliets städning utlämnades till annan person. För den tillsyn av landskansliets lokaler, som härefter krävdes av Ericsson, utgick icke någon extra ersättning. Någon befattning hade han heller icke att taga med landskontorets lokaler, där Olsson behöll städningen ytterligare mer än 5 år, till och med den 31 oktober 1942. Redan dessförinnan, den 1 april 1942, hade denne såsom förste expeditionsvakt erhållit i uppdrag att utöva tillsyn av länsstyrelsens samtliga lokaler i slottet mot en ersättning av 200 kronor för år räknat, efter vilken norm ersättningen utgick under det halvår Olsson själv ännu hade städningen av landskontoret om hand. Sedan städningen av jämväl landskontorets lokaler från och med den 1 november 1942 uppdragits åt utomstående, höjdes denna ersättning till 400 kronor årligen med hänsyn till att den då också skulle innefatta tillsyn över lokalernas städning. De båda expeditionsvakterna synas alltjämt ha bibehållit den gamla arbetsfördelningen, så att Olsson har tillsyn över landskontorets och Ericsson över landskansliets lokaler, och enligt uppgift dela de sinsemellan ersättningen.

Uppvärmningen av Ericssons bostad var under de kalla vintrarna 1939—1942 mycket bristfällig. Kompensation härför har lämnats honom genom att han erhållit restitution av hyra och bränsleersättning för fyra månader under fyra år. Sedan isoleringsåtgärder under 1943 vidtagits, har uppvärmningen icke oväsentligt förbättrats, även om temperaturen i bostaden särskilt vid stark kyla och blåst vid enstaka tillfällen nedgått under vad som kan anses tillfredsställande. Av denna anledning erlägger också Ericsson lägre hyra än övriga expeditionsvakter inom slottet.

Uppsala slott i landskontoret den 29 mars 1945.

HILDING KJELLMAN.

KNUT SANDELIN.

KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN.

Till riksdagens statsutskott.

Den 16 mars 1945 har Kungl. Maj:t anbefallt byggnadsstyrelsen att skyndsamt avgiva och till riksdagens statsutskott överlämna begärt yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 136, angående restitution till expeditionsvakten Carl Eriksson av vissa hyres- och värmeavgifter för tjänstebostad m. m.

Med anledning härav får byggnadsstyrelsen anföra följande.

Genom nådigt brev den 1 december 1944 har Kungl. Maj:t i anledning av framställning från Eriksson förordnat, att till honom skulle återbetalas ett belopp av 696 kronor, varav 432 kronor motsvarade sammanlagda beloppet av erlagda hyror och 264 kronor sammanlagda beloppet av erlagda värmeavgifter för fyra månader under vart och ett av hyresåren 1939/40—1942/43 för den honom i hans egenskap av expeditionsvakt hos länsstyrelsen i Uppsala län anvisade tjänstebostaden i Uppsala slott.

Motionen åsyftar dels skrivelse till Kungl. Maj:t om vidtagande av erforderliga åtgärder för att anvisade tjänstebostäder skola befinna sig i sådant skick, som hälsovårdsstadgan och allmän bostadsstandard kräva, dels att Eriksson måtte tillerkännas ytterligare restitution på erlagda hyres- och värmeavgifter med 1 440 kronor.

Av dåvarande länsarkitekten Jöran Curmans i motionen åberopade P. M. av år 1943 angående ifrågavarande bostad framgår, att lägenheten under den kalla vintern 1940 icke kunde hållas drägligt varm, varför krav på värmeisoleringsåtgärder framfördes vid synen år 1941 och ingingo i länsarkitektens förslag till generalplan för budgetåret 1942/43. Emellertid upptogs icke i generalplanen några medel av byggnadsstyrelsen för ändamålet ifråga, då anslagen för underhåll m. m. av de i fastighetsfonden, byggnadsstyrelsens delfond, ingående byggnaderna starkt beskurits och klagomål angående för låg temperatur i lägenheten tidigare icke framförts till styrelsen, vilket även framgår av följande stycke i länsarkitektens P. M., vilket emellertid i motionen utesluts:

»Vid samtal med vaktmästare Eriksson har denne förklarat att olägenheterna av den dåliga värmeisoleringen under tiden före år 1940 voro uthärdliga på grund av de milda vintrarna och att han på grund av den vid denna tid relativt låga hyran icke ville ställa några anspråk.»

I den i motionen återgivna promemorian uppgives, att i protokollen från synerna 1937—40 ingen anteckning finnes angående Erikssons bostad. Medel för vissa arbeten i de till lägenheten hörande rummen nr 140 och 141 c voro dock på länsarkitektens förslag upptagna i generalplanen för 1939/40, och dessa arbeten utfördes under 1939 för 205 kronor.

Att underhållet av lägenheten icke försummats framgår av att enligt i byggnadsstyrelsen förda anteckningar arbeten i denna utförts under åren 1936—1943 för sammanlagt omkring 1 650 kronor eller i medeltal 236 kronor per år. En stor del av dessa ha utgjorts av tätning och förbättring av fönster samt värmeisolering av bjälklag.

Den i motionen berörda skrivelsen från hälsovårdsnämnden i Uppsala i mars 1943 med förbud mot lägenhetens användande som bostad under den

kalla årstiden har icke kommit byggnadsstyrelsen tillhanda och har därför ej heller kunnat föranleda någon styrelsens åtgärd.

Emellertid har styrelsen under senare år i viss grad iakttagit återhållsamhet beträffande arbeten inom Uppsala slott, då frågan om dess invändiga om disposition och ombyggnad varit föremål för utredning.

Att byggnadsstyrelsen i skrivelse till länsstyrelsen den 2 mars 1943 avstyrkte Erikssons begäran om restitution av fyra månaders hyra åren 1932—1942 men i remissvar till Kungl. Maj:t den 4 april 1944 likväl tillstyrkte viss restitution berodde på att Eriksson först i ett yttrande till statens bostadsnämnd omtalat, att han utan kontant ersättning till den 1 april 1942 av länsstyrelsen ålagts tillsynsskyldighet över länsstyrelsens lokaler och intill den 1 november 1942 även tillsynen över städningen av dessa.

Beträffande den ifrågasatta ytterligare restitutionen av hyra till Eriksson finner styrelsen icke vad i motionen anförts utgöra motivering till ändring av Kungl. Maj:ts beslut den 1 december 1944. Grundhyran för Erikssons lägenhet utgår nu med 324 kronor per år och ersättningen för värme och varmvatten vid förkrigspris å bränsle med 60 kronor. Sedan den 1 november 1942, då Eriksson befriades från det sista oavlönade uppdraget från länsstyrelsen, har hans hyra inklusive värme och varmvatten således utgjort 384 kronor. Även om bostaden, trots de förbättringsåtgärder som utförts, icke är i förstklassigt skick, måste dock denna hyra anses låg i jämförelse med hyresnivån i Uppsala. Eriksson har nu erhållit länsstyrelsens medgivande att avflytta, så snart han på hyresmarknaden kan erhålla annan bostad. Intill dess så skett åtnjuter han realiter en förmånshyra, som han kan avräkna å den av motionären begärda restitutionen å ytterligare 1 440 kronor.

Slutligen vill byggnadsstyrelsen framhålla, att, även om Erikssons lägenhet av ovan angivna skäl är mindre tillfredsställande, det givetvis är styrelsen synnerligen angeläget att, så långt till styrelsens förfogande ställda medel medgiva, hålla bostadslägenheterna inom de under styrelsens vård ställda fastigheterna i fullgott skick.

Stockholm den 10 april 1945.

DAVID DAHL.

EINAR LUNDBERG.

H. Öhman.